

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 361

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/691 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Gerekçesi	4
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhi	8
• Tasarı Metni	9
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	9
• Anlaşma Metni	10
• Protokol Metni	22

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1229-896

16/3/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 16/2/2016 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/691)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş şansını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye gelişiminin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmış ve bugüne kadar 94 ülke ile anılan Anlaşma imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları yaratmak,

2. Türkiye ve Çin’de yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek,

4. Her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği karların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak.

Anlaşma, Türkiye ve Çin arasında 13 Kasım 1990 tarihinde imzalanmış olan “Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına ilişkin Anlaşma”nın yerine geçmek üzere imzalanmıştır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile 13 Kasım 1990 tarihli anlaşma yürürlükten kalkacaktır. 29 Temmuz 2015 tarihli Anlaşma 13 Kasım 1990 tarihli Anlaşma’dan temel olarak aşağıdaki noktalarda farklılık içermektedir:

- Anlaşmanın kapsamı, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı yatırımlar Kanunu ile uyumlu olacak şekilde, kısa vadeli portföy yatırımlarını kapsam dışı bırakacak ve sadece doğrudan yabancı yatırımları kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır.

- İnsan, hayvan, bitki sağlığı, çevre ve tükenebilir doğal kaynakların korunması amacı yanında güvenlik alanında ülkelerin ayrımcı olmayacak şekilde gerekli önlemleri alabilmesine imkan tanıyan “Genel İstisnalar” maddesi kabul edilmiştir.

- Kamulaştırma Maddesi kapsamında ev sahibi Akit Taraflarca kamu sağlığı, kamu güvenliği ve çevrenin korunmasına yönelik alınan ayrımcı olmayan yasal tedbirlerin dolaylı kamulaştırma sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

- Akit Taraflar, ciddi ödemeler dengesi ve dış finansal zorluklar yaşamaları halinde, geçici olmak ve Uluslararası Para Fonu Anlaşmasının Maddeleri ile uyumlu olmak koşulu ile yatırımla ilgili transferleri kısıtlayıcı önlemler alabilecektir.

- Yatırımcılar ile taraf devletlerden biri arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin maddede, uluslararası tahkime sunulacak uyuşmazlıklara sınırlamalar getirilmiştir. Buna göre, ancak ilgili mevzuata göre yapılmış ya da onaylanmış ve fiili olarak başlamış yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar ICSID’e sunulabilecek; gayrimenkullerden kaynaklanan uyuşmazlıklar taraf devlet mahkemelerinin münhasır yetkisi dahilinde bulunduğu ICSID’e sunulamayacaktır.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören bu Anlaşma ile birlikte iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

Anlaşma ekinde yer alan ve Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturan Protokol ise “Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi”nin 64’üncü Maddesinin uygulanmasına ilişkin ülkemiz rezervini kayıt altına alan hükmü içermektedir. Buna göre, Türkiye Cumhuriyeti, “Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesinin yorumu ya da uygulanmasıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti ile diğer Akit Devletler arasında ortaya çıkan ve müzakereler yoluyla çözülemeyen uyuşmazlıkların Uluslararası Adalet Divanı’na götürülmesini kabul etmeyecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

2/5/2016

Esas No: 1/691

Karar No: 338

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 17/3/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24/3/2016 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 26’ncı Yasama Dönemi 28/4/2016 tarihli 27’nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile; Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında yabancı sermaye yatırımlarına ilişkin esasların düzenlenmesini ve ekonomik iş birliği için uygun koşullar yaratılmasını amaçlayan Anlaşma ile eki Protokolün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Anlaşmanın 29 Temmuz 2015 tarihinde Pekin’de imzalandığı ve Çin için zaten imza tarihi itibarıyla onay sürecinin tekemmül ettiği,

Anlaşmayla taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilecek yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muamelelerin sıralandığı ve yatırımcıların elde edeceği kâr veya gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesine imkan sağlandığı,

Çin’in 2010’dan itibaren ABD’nin ardından dünyanın 2’nci büyük ekonomisi olduğu, satın alma gücü paritesine göre ise 2013 sonu itibarıyla dünyanın en büyük ekonomisi hâline geldiği,

Anlaşma ile iki ülke arasındaki yatırım ilişkilerinin daha sağlam bir yasal çerçeveye kavuşturularak karşılıklı yatırımların artırılmasının ve Çin yatırımlarının Türkiye’ye çekilmesinin hedeflendiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karaman Milletvekili Recep Şeker, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak, Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt ve İstanbul Milletvekili Ravza Kavakçı Kan Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili
Cemalettin Kani Torun
Bursa

Sözcü
Sena Nur Çelik
Antalya

Kâtip
Hasan Basri Kurt
Samsun
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye	Üye	Üye
<i>Talip Küçükcan</i>	<i>Mustafa Serdengeçti</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Adana	Aksaray	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Serkan Topal</i>	<i>Azmi Ekinci</i>	<i>Ravza Kavakcı Kan</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Recep Şeker</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
(Muhalefet şerhim ektedir)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Hasan Karal</i>
Mardin	Rize	Rize
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
	Üye	
	<i>Halil Özcan</i>	
	Şanlıurfa	

MUHALEFET ŞERHİ

28.04.2016 tarihinde Dışişleri Komisyonu'nda görüşülen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile ilgili karşı oy yazımız aşağıda sunulmuştur.

29.07.2015 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının ana amacının beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş şansını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkelere arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir. Daha istikrarlı yatırım ortamının teminini öngören bu anlaşma ile birlikte iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir.

İstikrar ortamının ekonomide olabilmesi ve yol kat edebilmesi hiç şüphesiz siyasi istikrar, siyasi gerginlik ortamlarının ne ölçüde yaşandığı ile ilgili olarak paralellik gösterir. Ekonomi gerek içeride yaşanan gerek dışarıda yaşanan gelişmelerden etkilenmektedir. Ancak ekonominin kalıcı etkilere maruz kalmaması için tedbirlerin alınmasının yanı sıra siyasi gerginlik durumlarının atlatılması ve ülke değerlerine sahip çıkılması önem arz etmektedir. Cumhuriyetin temel ilkeleri zarar göremeye başladığı anda, soru işaretleri olacağı, bu kaygıların ekonomiye yansımalarının derin olacağı ortadadır. Ancak Ülkemizin içinde bulunduğu durum tamda bu nokta da ele alınmalıdır. Anayasa ile ilgili "Laiklik bir kere yeni anayasada olmamalıdır. Dindar bir anayasa olmalı." şeklindeki talihsiz açıklamaların nedenli önemli olduğu bir kez daha burada karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Hükümet yetkililerince "Yasama bizim elimizde, yürütme bizim elimizde, yargı bizim elimizde" diyerek AKP'nin güçler ayrılığı ilkesini fiilen askıya aldığını, TBMM'nin elindeki yasama yetkisini parti yetkisine çevirdikleri gibi bağımsız olması gereken yargının da AKP'nin kontrolünde olduğunu söylemesi aynı acı sonucu doğurmaktadır. Sistem ve rejim ile ilgili bu söylemler neticesinde başka bir ülkenin ülkemize yatırım yapması ya da yatırım için teşvikte bulunması sürecini fiilen ortadan kaldırmaktadır. Hükümetin daha önceki yetkililerince ise "Cumhuriyetin nitelikleri Anayasamızda açık açık yazar. Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Eğer Türkiye'de bu temel niteliklerle ilgili bir soru işareti olsa, Türkiye'de bir rejim meselesi olsa, ulusal ve uluslararası bir çok yatırımcı milyarlarca doları neden yatırsın?" denmiştir. Bu çelişki ortamında da görülüyor ki; Hükümet yetkililerinin, demokratik rejimi tehdit eden açıklamalar ile ilgili herhangi bir işlemde bulunmamaları bile yapılacak bu anlaşmaların içeri boşaltmakla beraber anlamsız kılmaktadır. Buna ek olarak yerel yatırımcıların ülkemizde yaşanan bu durumlar karşısında güvensiz hissetmeleri neticesinde yatırımlarını başka ülkelere yapma ihtimalleri çok yüksek bulunmaktadır. Öyle ki; ülkemiz ekonomisi oluşabilecek küresel ekonomik krizlere karşı korunmasız ve savunmasız kalacaktır. Bu nedenlerle söz konusu kanun tasarısına muhalifiz. (02.05.2016)

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ÇİN HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA VE EKİ PROTOKOLÜN ONAY-
LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 29 Temmuz 2015 tarihinde Pekin’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ÇİN HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA VE EKİ PROTOKOLÜN ONAY-
LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozku

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ÇİN HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

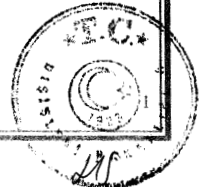
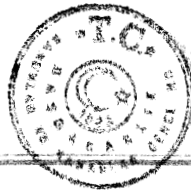
Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti,

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Bu gibi yatırımlara uygulanacak muameleye ilişkin anlaşmanın sermaye ve teknoloji akışı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek,

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile ilgili bir anlaşmanın akdedilmesine karar vermiş olarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; bir Akit Tarafın yatırımcısınca iş faaliyetleriyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak yatırılmış her türlü mal varlığını ve bunlarla kısıtlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet ve diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) patentler, sınai tasarımlar, teknik süreçler ile markalar, ticari itibar, know-how ve diğer benzer haklar gibi fikri ve sınai mülkiyet hakları;

(e) doğal kaynaklarla ilgili olarak verilmiş imtiyazları da kapsayacak şekilde, kanunla veya sözleşmeyle sağlanan iş imtiyazları;

(f) anahtar teslim, inşaat, yönetim, üretim ve gelir paylaşma sözleşmeleri dahil olmak üzere, sözleşmelerden doğan haklar.

Bununla birlikte; bir şirketin yüzde onundan (10) daha az hissesine veya oy hakkına tekabül eden ve borsa yoluyla edinilmiş kalıcı ekonomik ilişkiler kurmayan yatırımlar bu Anlaşma kapsamına girmeyecektir.

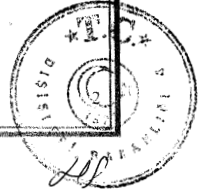
2. "Yatırımcı" terimi, Diğer Akit Tarafın ülkesinde yatırım yapmış,

(a) kanunlarına göre bir Akit Tarafın vatandaşlığını haiz olan gerçek kişileri,

(b) Akit Taraflardan birinin hukuku çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş ve kayıtlı yönetim merkezleri ile birlikte yeterli seviyedeki iş faaliyetleri söz konusu Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, firmaları veya iş ortaklıklarını,

(c) Akit Taraflardan biri olmayan bir ülkenin yasalarına göre kurulmuş ya da teşekkül etmiş ancak paragraf (a)'da yer alan vatandaşlar ya da paragraf (b)'de yer alan işletmeler tarafından doğrudan sahip olunan ya da idare edilen şirketleri, firmaları veya iş ortaklıklarını ifade eder.

3. "Gelirler" terimi bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve özellikle, ancak bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla kârı, faizi, sermaye kazançlarını, royaltileri, ücretleri, temettüleri ve diğer meşru gelirleri içerir.

4. "Ülke" terimi

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda canlı ve cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak veya yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Çin Halk Cumhuriyeti ile ilgili olarak, kara ülkesi, iç suları, karasuları dahil ülkesini ve bunların üstündeki hava sahası ile karasularının ötesinde yer alan, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Çin Hukuku ve Uluslararası Hukuka göre deniz yatağı, toprak altı kaynaklarının ve bunların üstündeki su alanlarındaki kaynakların araştırılması ve kullanılması bakımından egemen haklara sahip olduğu bütün alanları ifade eder.

MADDE 2

Yatırımların Tesviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, kendi kanun ve düzenlemelerine tabi olarak, ülkesinde diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik edecektir.
2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman uluslararası hukukun ilkelerine uygun olarak adil ve hakkaniyete uygun bir muameleye tabi tutulacak ve tam koruma ve güvenlikten faydalanacaktır. Akit Taraflardan hiçbirisi makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, bunlardan faydalanılmasına veya bunların elden çıkarılmasına hiç bir şekilde engel olmayacaktır.
3. "Adil ve hakkaniyete uygun muamele", bir Akit Tarafın yatırımcılarının diğer Akit Tarafça adil yargılama sürecinden mahrum edilmemesini ya da açıkça ayrımcı ve keyfi tedbirlerle muamele edilememesini gerektirir.
4. "Tam koruma ve güvenlik" Akit Tarafların yatırımların korunması ve güvenliğini sağlama görevini yerine getirirken makul ve gerekli emniyet tedbirlerini almasını gerektirir.
5. İşbu Anlaşmanın diğer Maddelerinin ya da başka anlaşmaların maddelerinin ihlal edildiğinin saptanması bu Maddenin ihlal edildiği anlamına gelmez.

MADDE 3

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Ev sahibi Akit Tarafın kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde her bir Akit Taraf, yatırımları, herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayan koşullarda, ülkesine kabul edecektir.
2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan yatırımlara ve diğer Akit Tarafın yatırımcılarının bu yatırımlarla ilgili faaliyetlerine, kendi yatırımcılarının yatırımlarına ve faaliyetlerine benzer durumlarda uyguladığı muameleden daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunacaktır.

3. Her bir Akit Taraf için, bu Maddenin 2. paragrafı:

(a) ülkesinde mevcut istisnai önlemlere;

(b) uyumlu olmayan bu gibi tedbirlerin uzatılmasına;

(c) uyumlu olmayan bu tedbirlerde yapılan değişikliklere, bu değişiklikler söz konusu tedbirlerin uyumlu olmama niteliklerini arttırmadığı takdirde

uygulanmaz.

Akit Taraflar uyumlu olmayan tedbirlerin tedricen kaldırılması için uygun adımları atacaklardır.

4. Akit Taraflardan hiçbiri diğer Akit Tarafın yatırımlarını ve yatırımcılarının bu yatırımlarla ilgili faaliyetlerini, benzer durumlarda, üçüncü devletlerin yatırımlarına ve yatırımcılarının ilgili faaliyetlerine uyguladığından daha az elverişli bir muameleye tabi tutmayacaktır.

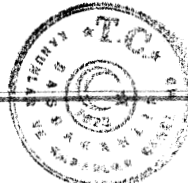
5.(a) Bu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın kısmen ya da tamamıyla vergilendirme ile ilgili olarak yapmış olduğu bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeden kaynaklanan bir muameleyle sağlanan bir faydayı, tercihi veya ayrıcalığı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına uygulaması gerektiği anlamında yorumlanamaz.

(b) İşbu Maddenin ulusal muamele ve en çok kayırılan ulus muamelesi hükümleri, bir Akit Tarafın, bir gümrük birliği, ekonomik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerinden dolayı tanıdığı avantajlara uygulanmayacaktır.

(c) Bu Maddenin 4. paragrafı bir Akit Tarafın sınır bölgelerinde küçük ölçekli sınır ticareti ile ilgili olarak yapmış olduğu düzenlemelerden kaynaklanan bir muameleyle sağlanan bir faydayı, tercihi veya ayrıcalığı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına uygulaması gerektiği anlamında yorumlanamaz.

(d) Bu Maddenin 1. ve 4. Paragrafları, işbu Anlaşma ile ve Akit Taraflardan birinin imzacısı olduğu benzer başka bir uluslararası anlaşma ile getirilen uyumsuzlukların çözümüne ilişkin hükümlere uygulanmaz.

6. Akit Taraflar, bir yatırımın yapılması ve yürütülmesi ile ilgili olarak bir Akit Tarafın kişilerinin diğer Akit Tarafın ülkesine girmek ya da geçici olarak ikamet etmek için yaptıkları başvuruları kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde olumlu yaklaşımla değerlendirecektir; aynı şey, bir yatırımla bağlantılı olarak çalışmak üzere bir Akit Tarafın ülkesine girerek geçici olarak ikamet etmek isteyen diğer Akit Tarafın vatandaşları için de geçerlidir.

MADDE 4
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığı veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan ve gerekli herhangi bir önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşma:

(a) bir Akit Tarafı ifşasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya bu bilgiye ulaşılmasına izin vermesini sağlayacak şekilde;

(b) bir Akit Tarafın kendi iç hukukuna göre ve ayrımcı olmayan bir şekilde kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde;

(c) ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanacak görevleri sürdürmekten alıkoymayacak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 5
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Kamu yararı amacıyla, ayrımcı olmayacak biçimde ve anında ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve iç hukuk ile işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine uygun olarak yapılanlar hariç olmak üzere, yatırımlar kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır.

2. Bir Akit Tarafın aldığı bir tedbirin veya tedbirler dizisinin 1. paragrafta belirtilen dolaylı kamulaştırmayı meydana getirip getirmediğinin belirlenmesi, diğer hususlarla birlikte aşağıdaki hususları da göz önüne alan durum bazında ve gerçeklere dayanan bir inceleme gerektirir:

(a) tedbirin veya tedbirler dizisinin ekonomik etkisi; Akit Taraflardan birinin aldığı bir tedbir veya tedbirler dizisinin yatırımların ekonomik değeri üzerinde olumsuz etkisi olsa bile tek başına dolaylı kamulaştırma yapıldığını göstermez.

(b) tedbirin veya tedbirler dizisinin diğer Akit Tarafın yatırımcıları ve ilgili yatırımları üzerinde kapsama ya da uygulama bakımından ne derece ayrımcı olduğu;

(c) tedbirin veya tedbirler dizisinin diğer Akit Taraf yatırımcılarının açıkça makul olan yatırım beklentileri üzerinde ne ölçüde müdahil olduğu;

(d) tedbirin veya tedbirler dizisinin nitelikleri ve hedefleri ile kamu yararı amaçları için iyi niyetle benimsenip benimsenmediği ve bu amaçlar ile orantılı olup olmadığı.

3. Kamu refahının makul düzeyde korunmasının sağlanması gereğini ciddi bir düzeyde aşan tedbirler alınması gibi nadir durumlar dışında, kamu sağlığı, güvenlik ve çevre gibi meşru kamu yararı amacıyla bir Akit Tarafça alınmış ayrımcı olmayan yasal tedbirler gibi tedbirler, dolaylı kamulaştırma oluşturmaz.

4. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırmanın yapılmasından veya kamuoyunun kamulaştırmaya ilişkin bilgi sahibi olmasından önceki piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikme olmaksızın ödenecek ve 7. Maddenin 2. paragrafında belirtildiği şekilde serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

5. Tazminatın ödenmesinde gecikme olması halinde tazminat kamulaştırma tarihinden ödeme tarihine kadar faize tabi tutulacaktır. Bu oranın kanun ile belirlenmemesi halinde her iki tarafın da üzerinde anlaşma sağlayacağı bir oran uygulanacaktır.

MADDE 6

Kayıplar için Tazminat

1. Diğer Akit tarafın ülkesindeki yatırımları bu Akit Tarafın ülkesinde savaş, silahlı çatışma, acil durum, isyan veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Akit Tarafın yatırımcıları, eski haline getirme, zararın ödenmesi, tazminat ve diğer çözümlerle ilgili olarak, diğer Akit Tarafça kendi ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uygulanan muameleden daha az elverişli olmamak üzere, söz konusu yatırımcıyı hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulacaktır.

2. Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen durumlardan herhangi birinde, bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının veya bunların bir kısmının diğer Akit Tarafın silahlı kuvvetleri veya resmi makamlarınca çatışma eyleminin sonucunda olmamasına rağmen imha edilmesi veya durum gerektirmediği halde el konulması yüzünden bu Akit Tarafın ülkesinde kayba uğrayan yatırımları eski haline getirilecek veya uygun tazminat ödenecektir.

MADDE 7

Ülkesine İade ve Transfer

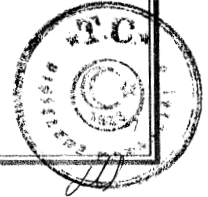
1. Tüm vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin ardından, her bir Akit Taraf bir yatırımla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu gibi transferler şunları içerir:

(a) gelirler;

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen gelirler;

- (c) Madde 5 ve 6 çerçevesindeki tazminatlar;
- (d) yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin anapara ve faiz ödemeleri;
- (e) bir Akit Taraf ülkesinde bir yatırımla ilişkili olarak çalışma izinlerini edinmiş diğer Akit Taraf vatandaşlarının, maaşları, ücretleri ve diğer gelirleri;
- (f) bir yatırım uyumsuzluğundan kaynaklanan ödemeler.
2. Aksi yatırımcı ve ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.
3. İşbu Anlaşmanın yukarıdaki hükümlerine rağmen, bir Akit Taraf aşağıdaki konularla ilgili olarak, ulusal kanunlarının, hakkaniyete uygun bir şekilde, ayrımcı olmadan ve iyi niyetli olarak uygulanması suretiyle bir transferi engelleyebilir:
- (a) iflas, ödeme aczi veya alacaklıların haklarının korunması;
- (b) tahvil, vadeli işlemler, opsiyonlar ve diğer türevlerin ihracı, alım-satımı veya ticareti;
- (c) şüpheli cezai veya idari suçlar;
- (d) nakit veya diğer parasal araçların transferlerinin bildirimleri; ya da
- (e) yargısal ve idari süreçlerle uyumun sağlanması.
4. İşbu Anlaşmada yer alan diğer hükümlere bakılmaksızın, her bir Akit Taraf, kendi kanun ve düzenlemelerine göre bu Madde'de yer alan yükümlülükleri ile uyumsuz olsa bile:
- (a) ciddi ödemeler dengesi ve dış finansal zorluklar ya da bunların olması tehdidi halinde; ya da
- (b) istisnai durumlarda, sermaye hareketlerinin özellikle para ve döviz kuru politikaları üzerinde olmak üzere, makro ekonomi yönetiminde ciddi zorluklara sebep olduğu ya da sebep olma tehdidini yarattığı durumlarda;
- önlemler alabilir veya sürdürebilir.
5. Yukarıdaki 4. paragrafta değinilen önlemler:
- (a) Akit Tarafların çekince koydukları maddeler hariç olmak üzere Uluslararası Para Fonu Anlaşmasının Maddeleri ile uyumlu olacaktır;
- (b) yukarıda 4. paragrafta belirtilen koşulların çözümü için gerekli olan önlemleri aşmayacaktır;
- (c) geçici olacak ve koşullar izin verdiği anda bertaraf edilecektir;
- (d) diğer Akit Tarafa derhal bildirilecektir.

6. Akit Taraflar için, bu Maddede belirtilen transferler, Akit Tarafın döviz kontrolü ile ilgili kanun ve düzenlemeleri ile öngörülen ilgili usullere uyacaktır.

Bu usuller;

(a) Akit Tarafın işbu Anlaşma ile girdiği taahhütlerinden veya yükümlülüklerinden kaçınma yolu olarak kullanılmayacaktır.

(b) Hiçbir durumda, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi sırasında gerekli olandan daha sınırlayıcı olmayacaktır.

Transfer usullerinin tamamlanması için gereken süre gerekli yardımcı belgelerle birlikte kambiyo yetkililerine yazılı bir dilekçe sunulduğu günden itibaren başlayacaktır. Gerekli izinler, bir aylık bir süre içinde verilmelidir ve hiçbir durumda iki ayı aşmayacaktır.

MADDE 8 **Halefiyet**

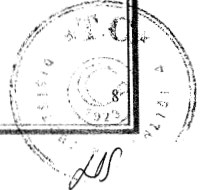
1. Eğer bir Akit Tarafın yatırımcısının yatırımı, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, sigortalayanın, yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta anlaşmasından doğan herhangi bir halefiyet hakkı, diğer Akit Tarafa tanınacaktır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve sigortalayan yatırımla ilgili sorumlulukları da üstlenecektir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün haklarını veya taleplerini aşmayacaktır.

MADDE 9 **Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü**

1. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, söz konusu yatırımcının yatırımı ile ilgili uyumsuzluklar, ulusal idari inceleme süreçleri için yatırımcı tarafından ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyumsuzlukları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret edeceklerdir.

2. Eğer bir Akit Taraf yatırımcısının diğer Akit Tarafın Madde 2 ile 8 arasındaki bir yükümlülüğünü ihlal ettiği iddiasıyla ortaya çıkan uyumsuzluk, 1. paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen müzakereler ve ulusal idari inceleme süreçleri ile çözülemeyen ise, uyumsuzluk yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine,

(b) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş olan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID),

(c) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun (UNCITRAL) Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc tahkim kuruluna.

3. Yatırımcının, uyuşmazlığı işbu Maddenin 2. paragrafında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu tercih nihai hale gelir.

4. Bu Maddenin 2. paragrafının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) sadece, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatına uygun olarak, izin alma koşulunun bulunması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış doğrudan yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulacaktır.

(b) gayrimenkuller üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ev sahibi Akit Taraf mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıkların Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz.

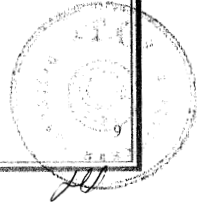
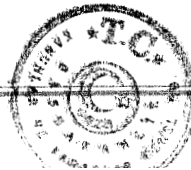
5. Tahkim kurulu kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, ülkesinde yatırım yapılan ve uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın kanunları ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurullar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafa kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

6. Bir uyuşmazlık, yatırımcının uyuşmazlığa sebep olan olaylar hakkında ilk kez bilgi edindiği veya makul olarak bilgi edinmiş olması gerektiği tarihten itibaren beş (5) yıl geçtikten sonra tahkime sunulamaz.

7. Uyuşmazlığın taraflarınca aksi kararlaştırılmadığı sürece, tahkim kararı bir Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamında yükümlülüklerini ihlal ettiğini teyit ettiğinde, tahkim kurulu sadece aşağıdakilere ayrı ayrı veya aşağıdakilerin tamamına birlikte hükmedebilir:

(a) parasal zararlar ve uygulanabilir faizin ödenmesi; veya

(b) zarar gören malvarlığının eski haline getirilmesi, bu durumda karar eski haline getirilme yerine ödenebilecek parasal zararları ve tekabül eden faizi de belirtebilir.

8. Esas olarak, uyuşmazlığın taraflarından her biri atadığı hakemin ve kendi hukuki temsilcisinin masraflarını kendisi karşılayacaktır. Başkanın masrafları ile tahkimin yürütülmesine ilişkin geri kalan masraflar uyuşmazlığın tarafları arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Tahkim kurulu bir uyuşmazlık tarafının daha yüksek oranda masrafları üstlenmesine hükmedebilir ve buna ilişkin açıklama yapabilir. Eğer tahkim kurulu, davacının iddiasının veya davalının itirazının yersiz olduğuna hükmederse, kaybeden tarafın makul bir neden ile itiraz eden veya itiraza karşı çıkan ve davayı kazanan tarafın makul masraflarını ve avukatlık ücretlerini üstlenmesine karar verebilir.

9. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirmeyi taahhüt eder.

MADDE 10

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili olarak aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve adil bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan birinin belirtilen süre içinde hakemi tayin etmemesi halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını isteyebilir.

3. Eğer her iki hakem atamalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2'inci ve 3'üncü paragraflarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Yardımcısı da bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Yardımcısı Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaktır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde tahkim heyeti, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve tahkim heyeti, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği

tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Her bir Akit Taraf kendi atadığı hakemin ve tahkim sırasındaki temsilinden kaynaklanan masraflarını karşılayacaktır. Başkanın, tahkim heyetinin ilgili masrafları Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 9. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim heyetine sunulmuşsa ve hala heyet önündeysen, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim heyetine sunulamaz.

MADDE 11 **Uygulama Kapsamı**

1. İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın yatırımcılarının diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ya da sonra, o ülkenin ulusal kanun ve düzenlemelerine göre yapılan yatırımlarına uygulanır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

2. İşbu Anlaşma, ev sahibi Akit Taraf ve bir üçüncü ülke arasında bir yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşması olması durumunda, bu Anlaşmanın birinci maddesinin 2 (c) paragrafı kapsamında bu üçüncü ülkenin kanunlarına göre kurulmuş veya teşekkül etmiş bir şirkete, firmaya veya iş ortaklıklarına uygulanmaz.

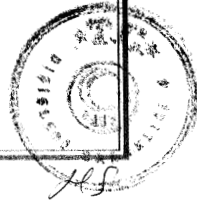
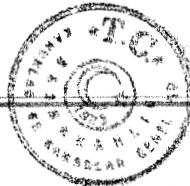
MADDE 12 **Yürürlüğe Girme**

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın onaylanmasına ve yürürlüğe girmesine ilişkin iç yasal işlemlerinin tamamlandığını diplomatik kanallardan yazılı olarak birbirlerine bildireceklerdir. İşbu Anlaşma son bildirim alınmasını takip eden otuzuncu gün yürürlüğe girecektir. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve işbu Madde'nin 2. paragrafına uygun olarak yürürlükten kaldırılmadığı sürece yürürlükte kalmaya devam edecektir.

2. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa bir yıl öncesinden yazılı bildirimde bulunarak, ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra herhangi bir zamanda bu Anlaşmayı feshedebilir.

3. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla her zaman değiştirilebilir. Bu değişiklikler, işbu Maddenin ilk paragrafında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılmış veya edinilmiş ve işbu Anlaşmanın kapsamında olan diğer yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren on (10) yıllık bir süre için daha geçerli olmaya devam eder.

5. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte, Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında 13 Kasım 1990 tarihinde Pekin’de imzalanmış olan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (bundan sonra “Önceki Anlaşma” olarak adlandırılacaktır) yürürlükten kalkacaktır. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinden önce ortaya çıkmış uyuşmazlıklara Önceki Anlaşma hükümleri uygulanır. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinden sonra ortaya çıkan herhangi bir uyuşmazlık İşbu Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak çözülür.

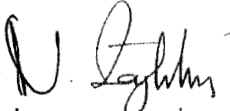
YUKARIDAKİ HUSUSLAR MUVACEHESİNDE, işbu Anlaşma tam yetkili temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

Pekin’de, 29 Temmuz 2015 tarihinde iki nüsha olarak Türkçe, Çince ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

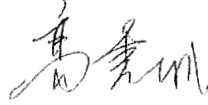
İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

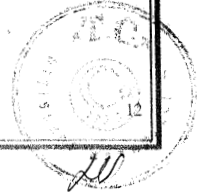
**ÇİN HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**NIHAT ZEYBEKÇİ
EKONOMİ BAKANI**

**GAO HUCHENG
TİCARET BAKANI**

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması konusundaki Anlaşmanın imzalanması hususunda, usulü dairesinde yetki verilen aşağıda imzası bulunan temsilciler; aşağıda yer alan hükmün bahsi geçen Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul etmişlerdir.

9.Maddeye Ek:

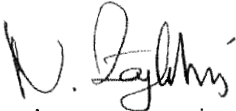
“Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi”nin 64’üncü Maddesinin uygulanmasında aşağıda yer alan hüküm uygulanır:

Türkiye Cumhuriyeti, “Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi”nin yorumu ya da uygulanmasıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti ile diğer Akit Devletler arasında ortaya çıkan ve müzakereler yoluyla çözülemeyen uyuşmazlıkların Uluslararası Adalet Divanı’na götürülmesini kabul etmeyecektir.

Pekin’de, 29 Temmuz 2015 tarihinde Türkçe, Çince ve İngilizce dillerinde, bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere akdedilmiştir.

Yorumda farklılık halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**NİHAT ZEYBEKÇİ
EKONOMİ BAKANI**

**ÇİN HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**GAO HUCHENG
TİCARET BAKANI**

TBMM Basımevi - 2016